

Europees Economisch en Sociaal Comité

RESOLUTIE
voor de Europese Conventie

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn op 18 en 19 september 2002 gehouden 393e zitting (vergadering van 19 september) met 167 stemmen voor en 4 stemmen tegen, bij 6 onthoudingen, de volgende resolutie goedgekeurd:

1. PREAMBULE

1.1 *Het EESC fungeert binnen het Europese institutionele bestel als adviesforum waar de "georganiseerde civiele samenleving" van Europa bijeenkomt, geïnformeerd wordt en haar stem kan laten horen. Vertegenwoordigers van allerlei sociaal-economische en burgerorganisaties uit de EU-lidstaten kunnen dankzij het Comité ten volle aan het communautaire beleids- en besluitvormingsproces deelnemen.*

1.2 *Het Comité onderhoudt nauwe betrekkingen met de Sociaal-Economische Raden en soortgelijke instellingen in de lidstaten, alsook met maatschappelijke organisaties uit (groepen van) derde landen waarmee de Europese Unie structurele banden heeft. Een en ander vergroot zijn meerwaarde en de legitimiteit van zijn streven naar een doorzichtiger Europa dat dichterbij de burgers staat en waarin iedereen meetelt. Ook de specifieke betrekkingen met maatschappelijke organisaties die niet in het EESC zijn vertegenwoordigd, komen zijn meerwaarde en legitimiteit ten goede. Het Comité wil deze banden verder aanhalen.*

1.3 *Deze resolutie is bedoeld om een aantal overwegingen en standpunten naar voren te brengen die voor de discussie over de toekomst van Europa van wezenlijk belang zijn. Het Comité behoudt zich het recht voor om zich later uit te spreken over bepaalde, specifiek door de Europese Conventie behandelde thema's.*

2. HET EUROPESE SAMENLEVINGSMODEL

2.1 Het Comité verwacht van de Conventie dat zij met een nieuwe definitie komt van de constitutionele grondslag van de Europese Unie waarmee het mogelijk wordt om (i) voor een evenwicht tussen culturele diversiteit en politieke eenheid te zorgen en (ii) het Europese samenlevingsmodel met gebruikmaking van de sociaal-culturele verscheidenheid verder te ontwikkelen.

2.2 De werkzaamheden van de Conventie hebben betrekking op het wezen van de Europese identiteit en de Europese integratiegedachte en op de waarden die eraan ten grondslag liggen. Het gaat dus niet alleen om "bevoegdheden" en de verdeling daarvan.

2.3 Cultuur houdt in dat een aantal gemeenschappelijke waarden wordt onderschreven en is als zodanig een fundamenteel bestanddeel van de Europese identiteit. Het Comité zou graag zien dat het begrip "cultuur" in het toekomstige grondwetsverdrag zodanig wordt geïnterpreteerd dat het cultuurbeleid van de Unie tot de totstandbrenging van een echte waardengemeenschap en tegelijkertijd tot de bloei van de specifieke cultuur van landen en regio's kan bijdragen.

2.4 Het Comité heeft al eerder opgemerkt dat het de ontwikkeling van het burgerschap van de Europese Unie ondersteunt.

2.5 Dit vergt een nieuwe institutionele structuur die voldoende democratisch gelegitimeerd is. Daarbinnen moeten:

- (i) de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de instellingen duidelijker worden omschreven;
- (ii) de rijkdom van de sociaal-culturele verscheidenheid van de Europese landen en het streven naar een voortdurende verbetering van de economische en sociale cohesie samen de hoofdelementen zijn van een door participatie gekenmerkte Europese identiteit waarin eenieder zich kan vinden.

2.6 Het Handvest van de grondrechten vormt in dit verband een ethische, sociale en politieke verbintenis en een hoeksteen voor de totstandbrenging van deze gemeenschappelijke identiteit. Hieruit blijkt namelijk dat er een geheel van rechten en plichten bestaat waarin alle burgers zich herkennen en dat door ieder van hen wordt gedeeld. Het Comité bepleit dan ook dat dit Handvest in het grondwetsverdrag wordt opgenomen.

2.7 Het Comité acht het absoluut noodzakelijk dat de EU een groter deel van de verantwoordelijkheid op het wereldtoneel op zich neemt en met één stem spreekt. De Unie moet instellingen krijgen waarmee zij een echt buitenlands beleid kan gaan voeren dat gebaseerd is op met name het streven naar vrede, democratie, solidariteit en economisch en maatschappelijk welzijn. Zij moet bijdragen tot de ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld in de partnerlanden en ervoor zorgen dat hun organisaties daadwerkelijk bij de samenwerkingsprogramma's worden betrokken door hiervoor regelingen te treffen, zoals op voorstel van het EESC reeds is gebeurd bij de overeenkomsten van Cotonou en in het kader van de Euromediterrane samenwerking.

2.8 Het EESC geeft de externe betrekkingen van de EU een meerwaarde omdat het in het kader van de gestructureerde dialoog overleg voert met vertegenwoordigers van de civiele samenleving van de kandidaat-lidstaten, Rusland en de partnerlanden uit het Middellandse-Zeegebied, Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, Latijns-Amerika en Azië en deze dialoog voortdurend probeert te ontwikkelen.

2.9 Van elementair belang is volgens het Comité dat de Unie ruimere bevoegdheden krijgt op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ), zodat de burger er zeker van kan zijn dat alle mogelijke vormen van criminaliteit worden aangepakt.

2.10 Cruciaal is dat de Unie toegerust wordt met de instrumenten die nodig zijn om daadwerkelijk een op solidariteit gestoeld gemeenschappelijk beleid op het vlak van asiel en immigratie te kunnen voeren.

2.11 Het beleid inzake de integratie van immigranten dient te worden verbeterd. Het Comité verzoekt de Conventie na te gaan of onderdanen van derde landen met een langdurige verblijfsstatus het burgerschap van de Unie kan worden verleend.

3. PARTICIPATIEDEMOCRATIE, CIVIELE DIALOOG EN SOCIALE DIALOOG

3.1 De op gekozen vertegenwoordigers gebaseerde democratie moet versterkt worden door participatiestructuren te ontwikkelen waarmee maatschappelijke organisaties vroegtijdig bij de beleidsvorming, de voorbereiding van besluiten en de tenuitvoerlegging van het beleid worden betrokken. De dialoog met de burgers ofwel de "civiele dialoog" geeft de rechtstreeks betrokkenen een stem in het kapittel en is daarmee een cruciaal element bij het opvoeren van het democratische gehalte van de Europese Unie.

3.2 Het EESC heeft bij de vormgeving van de civiele dialoog een sleutelrol te vervullen en wil daarvoor ook graag als forum fungeren. Een en ander mag evenwel geen afbreuk doen aan zijn structuur en bevoegdheden.

3.3 De dialoog met en tussen de maatschappelijke organisaties moet goed van de sociale dialoog worden onderscheiden. Aan de Europese sociale dialoog zijn quasi-wetgevende bevoegdheden toegekend, waarbij deelnemers, bevoegdheden en procedures duidelijk zijn omschreven.

3.4 In het kader van een verdieping van de Europese sociale dialoog moeten de participatie en de specifieke verantwoordelijkheden van de sociale partners verder worden uitgewerkt.

3.5 Het streven naar een civiele dialoog vloeit voort uit de beginselen democratie en subsidiariteit. Het subsidiariteitsbeginsel betreft niet uitsluitend de verdeling van bevoegdheden tussen de verschillende territoriale niveaus, maar geeft ook een participatievisie weer op de betrekkingen tussen overheid en samenleving, alsmede op de vrijheden en verantwoordelijkheden van de burgers. Wanneer moet worden bepaald wie bij de voorbereiding van besluiten dient te worden betrokken, moet naast territoriale (verticale) subsidiariteit ook gelet worden op functionele (horizontale) subsidiariteit, die een wezenlijk onderdeel van goed bestuur vormt.

3.6 Zowel de sociale dialoog als de praktijk van co- of zelfregulering, waarbij de bevoegdheden tussen de instellingen en de betrokken partijen worden verdeeld, maken deel uit van een dergelijk goed Europees bestuur.

4. ECONOMISCHE EN SOCIALE GOVERNANCE

4.1 Het Comité pleit voor coördinatie van het economisch beleid om het groei- en werkgelegenheidspotentieel van de EU te benutten, voor herinvoering van het initiatiefrecht van de Commissie en verplichte raadpleging van het Comité bij het opstellen van de richtsnoeren voor het economisch beleid, een beter gedoseerd gebruik van de instrumenten van het macro-economische en het structuurbeleid, en geregeld overleg tussen de verschillende partijen die bij het macro-economische beleid zijn betrokken, met name de sociale partners.

4.2 Het Comité zou graag zien dat volledige werkgelegenheid in het grondwetsverdrag expliciet als een van de doelstellingen van de Unie wordt genoemd en dat in de desbetreffende artikelen van dat verdrag duidelijker wordt aangegeven dat het economische en monetaire beleid tot de beoogde groei en volledige werkgelegenheid dient bij te dragen.

4.3 Het dringt erop aan dat de Unie zich de instrumenten verschaft die nodig zijn voor de verwezenlijking van de in Lissabon geformuleerde strategische doelstelling om in de EU de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te creëren die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang.

4.4 Het Comité wijst er tevens op dat het voor het welslagen van de strategie van Lissabon noodzakelijk is de conclusies van de Raad van Göteborg ten uitvoer te leggen en derhalve alle beginselen die essentieel zijn voor de totstandbrenging van duurzame ontwikkeling te bundelen.

4.5 Ook is het Comité er voorstander van dat:

- i) het beleid inzake economische en sociale samenhang kracht wordt bijgezet en de desbetreffende procedures en werkwijzen meer op één lijn worden gebracht teneinde dit beleid doeltreffender te maken en de organisaties van de civiele samenleving er daadwerkelijk bij te betrekken;
- ii) innovatie en ondernemingszin in brede zin worden ondersteund, overeenkomstig de richtsnoeren die met name vervat zijn in het Europees Handvest van het kleinbedrijf;
- iii) in het grondwetsverdrag specifiek verwezen wordt naar de diensten van algemeen belang, als een van de actieterreinen die de Unie in nauwe samenwerking met de lidstaten moet ontwikkelen om haar doelstellingen te bereiken, en dat er tevens een bepaling wordt opgenomen om prioriteit te kunnen verlenen aan de doelstellingen van algemeen belang die met deze diensten worden nagestreefd;
- iv) er krachtigere instrumenten ter beschikking worden gesteld om financiële fraude te bestrijden, in samenwerking met de lidstaten.

4.6 Het Comité beschouwt de open coördinatiemethode als een belangrijk middel om de economische en sociale samenhang te verbeteren, mits de sociale partners en de andere betrokken partijen uit het maatschappelijk middenveld hierbij echt een rol te spelen krijgen en er geen afbreuk wordt gedaan aan de wetgevende bevoegdheden van de Unie. Voor deze methode zou in het grondwetsverdrag een rechtsgrondslag geschapen moeten worden. Het Comité zou graag bij de toepassing van deze methode willen worden betrokken.

4.7 Wat de financiering van het communautaire beleid betreft, moet verzekerd worden dat de inkomsten van de Unie op lange termijn toereikend zijn voor de aan te gane verbintenissen. Het Comité bepleit dat er een nieuw financieringssysteem wordt ingevoerd. Overwogen moet worden de eigen middelen van de Unie te versterken.

4.8 Het Comité pleit voor een duurzame hervorming van het beleids- en besluitvormingsproces in de Unie, uitgaande van de volgende beginselen: solidariteit, transparantie, samenhang, subsidiariteit, evenredigheid en openheid.

4.9 Vereenvoudiging van het communautaire wet- en regelgevingsproces is bittere noodzaak. Zij moet voorafgaan aan de uitbreiding van de EU en zorgen voor een beter begrip van het communautaire beleid en het Europese integratieproces onder de sociaal-economische actoren en de burgers. Het Comité vindt in dit verband dat de Europese instellingen gedragscodes moeten aannemen om het regelgevingsproces te vereenvoudigen en dat de effectrapportage die bij iedere ontwerpregeling moet worden verricht, uitgebreid moet worden door ook mogelijke alternatieven onder de loep te nemen.

4.10 Co-regulering zou verder moeten worden aangemoedigd door binnen het communautaire raamwerk plaats in te ruimen voor initiatieven van betrokken partijen, zodat flexibeler en doeltreffender kan worden opgetreden.

4.11 Het Comité zou graag zien dat het grondwetsverdrag hem de mogelijkheid biedt zich nog beter van zijn taken te kwijten. Daartoe zou het steeds in een vroeg stadium van het wetgevingsproces moeten worden geraadpleegd. In dit verband dient met name de procedure waarbij het op verzoek van de overige instellingen verkennende adviezen uitbrengt, vaker te worden toegepast.

4.12 Ter wille van een beter en democratischer bestuur voert de Unie op steeds grotere schaal overleg met belanghebbenden. Het EESC fungeert hierbij als bruggenhoofd tussen de Commissie en het maatschappelijk middenveld, zoals tijdens het succesvol verlopen "Stakeholders' Forum on Sustainable Development" in september 2002 is gebleken.

4.13 Het EESC meent dat het zijn taak nog beter zal kunnen vervullen als het op grond van het nieuwe grondwetsverdrag de status van instelling krijgt.

5. CONCLUSIES

5.1 Het Comité herhaalt dat op alle niveaus alles in het werk moet worden gesteld om de burgers volledig bij de blauwdruk van de uitbreiding te betrekken. De Europese burger is nog steeds weinig te spreken over de ondoorzichtigheid van het Europese integratieproces en voelt zich nauwelijks bij dat proces betrokken. Daarom dienen de werkzaamheden van de Conventie te resulteren in een visie op de toekomst van Europa die de burger aantrekt en waarmee hij zich meer met dit proces kan identificeren.

5.2 Het Comité wil een zeer actieve rol in de Conventie spelen en er - overeenkomstig de resolutie die het terzake heeft aangenomen¹ - vooral toe bijdragen dat de civiele samenleving een zo breed mogelijke discussie over de toekomst van de Unie voert.

¹ Resolutie over de "Toekomst van Europa" van 13 september 2001 – CES 1033/2001 fin.